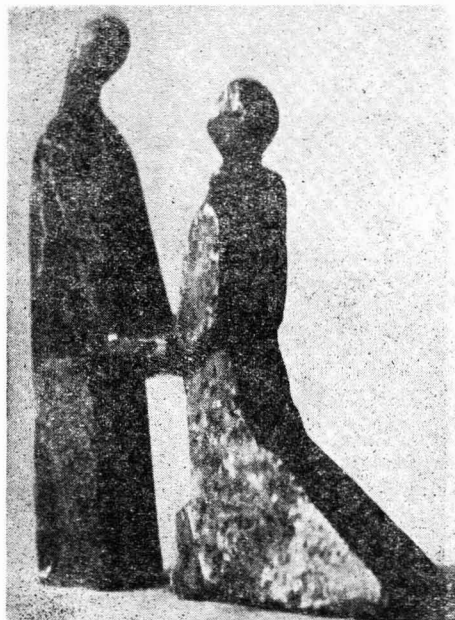

tők 80—100 kilométernél nagyobb távolságban, márpedig, mint már utaltunk rá, a Szantorin és Palesztina partvidéke között 900 kilométer a távolság. Ha szó is lehet egy esetleges időbeli egybeesésről, az csak a pusztá véletlen műve.

A negyedik kérdésre azonban a válasz határozottan igenlő. Ez mindenki előtt világos, aki valaha is foglalkozott a tűzhányótevékenység meteorológiai és klimatológiai kihatásaival. Igen nagy számú példa sorolható fel arra vonatkozóan, hogy egyes erőteljesebb kitörések után a vulkáni füst és por több ezer kilométeres utat is megtehet a légkörben. Az alaszakai Katmai 1912-es nagy kitörését követően (1913-ban és 1914-ben) még Magyarországon is erősen csökkent a napfénytartam (8). A harmincas évek elején egy dél-amerikai tűzhányó füstjét a légkör elhomályosodása révén Új-Zélandban is észlelték, jöllehet, a füsttömeg keresztben átszelte a Csendes-óceánt. A Katmai említett kitörése a vulkánhoz viszonylag közel (160 kilométernyire) levő Kodiak szigetén háromnapos teljes sötétséget keltett. A Krakatau indonéziai tűzhányó 1883. augusztus 26—27-i kitörésekor az elsötétedés, illetőleg a teljes sötétség időtartama aszerint változott, hogy milyen távolságban voltak a megfigyelők a vulkántól.

Ezeket — és a számos további, itt fel nem sorolt példát is — figyelembe véve megállapíthatjuk, hogy i. sz. 29-ben, Jézus halálának joggal feltételezhető évében a Szantorinból származó füsttömeg elérhette Palesztina földjét és egy tartományban, vagy akár az egész országban, néhány óras teljes elsötétedést okozhatott. Ezt mint alternatívát vehetjük a számum-feltevés mellé.

Felhasznált irodalom: (1) Surányi D.: Természeti jelenségek az ókori Palesztinában, Vigilia, 1975. 8. — (2) Hédervári P.: Erők és energiák a Föld életében. Tanulmányok az általános geofizika és rokntudományok köréből. Budapest, 1963. — (3) Richter, C. F.: Elementary Seismology. San Francisco, 1958. — (4) Lane, F. W.: The Elements Rage. Howton Abbot, 1966. — (5) Georgales, G. C.: Catalogue of the Active Volcanoes of the World Including Solfatarn Fields. Part XUU. Greece. Roma, 1962. — (6) Friedman, J. D. — Williams, R. S. Jr.: Changing Patterns of Thermal Emission From Surtsey, Iceland, between 1966 and 1969. U. S. Geol. Survey Prof. Paper 700—D, 1970. — (7) Esperanza Yarza de De La Torre: Volcanes de Mexico, Mexico, 1971. — (8) Hédervári P.: A vulkánkitörések meteorológiai szerepe. Előadások I. éves meteorológus hallgatók számára a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetemen (gépelt jegyzet). Budapest, 1974.

Till Aran munkája

Somogyi Győző: Önarckép